

Spoznávame Bibliu

Deuteronomium 6:1-7:26

6. KAPITOLA

Láska a poslušnosť

V knihe Deuteronomium, ako som už spomenul, vidíme dôraz na dvoch slovách: láska a poslušnosť – nie *zákon* a poslušnosť, ako by sme možno čakali.

Božia láska je v skutočnosti vyjadrená v zákone. Základným princípom zákona je láska. Preto princíp samotného evanjelia je vyjadrený v knihe Deuteronomium. „... Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna...“ (Jn 3:16).

Svoju lásku k Bohu dokazujeme poslušnosťou. Pán Ježiš to vyjadril týmito slovami: „Ak Ma milujete, budete zachovávať Moje prikázania“ (Jn 14:15). Toto platí až dodnes. Ak Ho milujeme, budeme zachovávať Jeho prikázania. Spasenie je ľúbostný príbeh. „My milujeme, lebo On nás miloval prvý“ (1Jn 4:19). Nasledujúci text Pán Ježiš citoval ako najväčšie prikázanie: „Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou“ (Dt 6:5). Naša poslušnosť je prejavom našej lásky.

Milý poslucháč, možno si kladieš otázku, čo je potom nové na láske v Novej zmluve, ak ju už máme v Starej zmluve. Rozdiel je v tom, že v Novej zmluve Božia láska vstúpila do dejín, keď Kristus prišiel v tele a zomrel. „No Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešni“ (Rim 5:8). Zomrel za nás! Jedna vec je vyjadriť lásku vyvedením Izraela z Egypta; druhá vec je za nich zomrieť. Jedna vec je povedať niečo z vrchu Sinaj; druhá vec je zostúpiť na zem, vziať na seba krehkú podobu človeka a zomrieť za naše hriechy. Znovu zopakujem: spasenie je ľúbostný príbeh. „Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že On miloval nás a poslal svojho Syna ako obeť zmierenia za naše hriechy“ (1Jn 4:10).

Ešte stále sa nachádzame v druhej Mojžišovej reči. V kapitolách 5-7 znovu podáva a vysvetľuje Desať Božích prikázaní.

Veľké prikázanie

„Toto sú prikázania, ustanovenia a právne predpisy, ktoré mi Hospodin, váš Boh, prikázal vás učiť, aby ste ich dodržiavali v krajine, do ktorej prichádzate a ktorú máte obsadiť, aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, a zachovával všetky ustanovenia a príkazy, ktoré ti dávam – ty, tvoj syn i vnuk –, po všetky dni svojho života, aby si dlho žil“ (Dt 6:1-2).

Dôraz je na poslušnosti. Vo svete sú v skutočnosti len dve skupiny ľudí: tí, ktorí milujú Boha, a tí, ktorí Ho nenávidia. Poslušnosť či neposlušnosť svedčí o postoji ľudského srdca. Vypočujme si slová z Dt 5:29: „Kiežby mali vždy také srdce, aby sa Ma báli a zachovávali všetky Moje príkazy po všetky dni, aby sa navždy dobre vodilo im a ich deťom!“ Boh takisto povedal skrze proroka Izaiáša: „Pretože sa Mi tento ľud chce stať blízkym iba svojimi ústami a ctí si Ma iba svojimi perami, no jeho srdce je ďaleko odo Mňa a jeho bázeň voči Mne je naučeným ľudským príkazom“ (Iz 29:13). Spomínaš si, milý poslucháč, ako prorok Samuel napomenul kráľa Saula? „Vari si Hospodin obľúbil viac spaľované obety a obety s hostinou ako poslušnosť vlastnému slovu? Poslušnosť je lepšia než obeta, poddajnosť lepšia než tuk baranov“ (1Sam 15:22). Keď Pán Ježiš vyslal Šimona Petra do služby, položil mu len jednu otázku: „Šimon, syn Jána, miluješ Ma?“ (Jn 21:16).

„Počúvaj teda, Izrael, a usiluj sa tak konať, aby sa ti v krajine, ktorá oplýva mliekom a medom, dobre vodilo a aby si sa veľmi rozmnožil, ako ti to sľúbil Hospodin, Boh tvojich otcov“ (Dt 6:3).

Sľúbili, že budú zachovávať všetky prikázania, no nedokázali to – podobne ako aj my. Nasledujúci verš považujú mnohí teológovia za jeden z najväčších výrokov v celom Písme.

„Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný!“ (Dt 6:4).

Je to úžasný výrok! „Hospodin“ je hebrejský tetragram *JHVH*, čiže Jahve. „Boh“ je preklad hebrejského slova *Elohim*. *Elohim* je slovo v množnom čísle. Keďže pri ňom

nie je uvedené žiadne číslo, môžeme predpokladať, že je to číslo tri. Hebrejčina pozná tri čísla podstatných mien: singulár, duál a plurál. Ak je to plurál bez uvedeného čísla, môžeme predpokladať, že je to číslo tri. Ide teda o odkaz na Božiu Trojicu. Tento verš by mohol byť preložený aj takto: „Počuj, Izrael, Jahve je náš trojjediný Boh, Jahve jediný!“

Izraeliti žili vo svete modlárstva. Okolité národy boli polyteistické a uctievali mnohé božstvá. Izrael mal svedčiť okolitému svetu o jedinom Bohu. Jahve, náš Elohim, je jediný Jahve. To je zvesť pre svet, ktorý sa oddal modlárstvu.

**„Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom,
celou dušou a celou silou“ (Dt 6:5).**

Pán Ježiš citoval tento verš ako najväčšie prikázanie. V Mk 12 čítame, ako jeden zo zákonníkov podišiel k Ježišovi a spýtal sa Ho: „Ktoré prikázanie je zo všetkých najdôležitejšie?“ Ježiš odpovedal: „Najdôležitejšie je toto: „Počuj, Izrael! Pán, náš Boh, je jediný Pán! Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou dušou, celou myslou a celou silou.“ Druhé je toto: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého. Iného väčšieho prikázania ako sú tieto, niet“ (Mk 12:28b-31).

Ako sa ti darí toto dodržiavať? Mnohí z nás by sme museli vyznať, že sa nám to nedarí. Nemilujeme Ho celým srdcom, celou dušou a celou silou. Ja sám sa musím priznať, že sa mi to nedarí. Kiežby som mohol povedať, že áno, ale spolu s Pavlom musím povedať: „Bratia, ja si nenamýšľam, že som to už získal, ale len jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a usilujem sa o to, čo je pred mnou. Bežím k cieľu pre cenu nebeského Božieho povolania v Kristovi Ježišovi“ (F 3:13-14). Chcel by som povedať, že Ho milujem. Kiežby som Ho miloval ešte viac. Toto isté sa spýtal Šimona Petra: „Miluješ Ma?“ Myslím si, že nás by sa spýtal to isté. Aby sme sa naučili Ho milovať, musíme tráviť čas pri Jeho nohách a poznávať Ho. On je najlepší z tisícov. On je náš Boh. Peter povedal: „Pane, ku komu by sme šli? Ty máš slová večného života a my sme uverili a spoznali, že Ty si Boží Svätý“ (Jn 6:68-69). On je náš Spasiteľ. On je náš Pán. On je náš Boh. Klaniam sa Mu. Chcem Ho poznať ešte lepšie. Čo to znamená pre teba?

**„Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci.
Budeš ich vstěpovať svojim synom a budeš o nich hovoriť,**

či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať. Priviažeš si ich na ruku ako znamenie a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami. Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány“ (Dt 6:6-9).

Pavol píše to isté v liste Efezským 6:4: „A vy, otcovia, nedráždite svoje deti, ale vychovávajúť ich prísne a napomínajte ich v Pánovi.“ Rodičia sa budú Bohu zodpovedať za výchovu svojich detí a vedenie k Pánovi. Naprieč celým Písmom je veľa napísané o zodpovednosti rodičov. „Pouč chlapca na začiatku jeho cesty a neodchýli sa od nej ani v starobe“ (Prísl 22:6). To neznamená, že ho máme nasmerovať na *našu* cestu. To znamená, že Boh má preňho cestu, po ktorej má ísť, a našou úlohou je spolupracovať na tom s Bohom. To znamená, že ako rodičia musíme byť blízko pri Bohu!

Tieto slová mali mať pred očami. Mali ich mať na ruke či na čele medzi očami. Dnes, keď sa pozrieme okolo seba, sme obklopení len reklamou a vecami od výmyslu sveta. Nemôžeme sa čudovať, že ľudia sú ďaleko od Pána Boha. Keď toto všetko majú pred očami, zabúdajú na Boha a na Jeho cesty.

Boh potom svoj ľud napomína, aby Naňho nezabudli, keď vojdú do Zaslúbenej krajiny a budú prežívať Jeho požehnanie. Je to zvláštne, že ľudia zvyknú na Pána Boha zabúdať vtedy, keď sú požehnaní.

„Dávaj pozor, aby si nezabudol na Hospodina, ktorý ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva. Hospodina, svojho Boha, sa boj, Jemu slúž a na Jeho meno prisahaj!“ (Dt 6:12-13).

Boh ich vyviedol z egyptského otroctva. Jeho cieľom bolo priviesť ich do Zaslúbenej krajiny. Tak je to aj s naším spasením. Boh nás vyviedol zo smrti, hriechu a trestu. Privádza nás do Kristovho tela, kde je požehnanie; do spoločenstva s Ním a nakoniec do samotného neba. „On bol vydaný za naše previnenia a vzkriesený pre naše ospravedlnenie“ (Rim 4:25). On je našou spravodlivosťou, aby sme sa mohli pred Neho predstúpiť. Vyviedol nás a privádza nás do Jeho blízkosti.

7. KAPITOLA

Oddelenie sa izraelského národa od ostatných národov

Prejdime teraz do 7. kapitoly. Určite ste si všimli, že sa snažím vypichnúť a poukázať na tie najdôležitejšie state tejto knihy. Určite by bolo dobré, keby ste si našli čas na prečítanie celého biblického textu ako celku.

Prvé dva verše nám pripomínajú, že Mojžiš oslovuje novú generáciu izraelského národa, ktorá sa chystá obsadiť kanaánsku krajinu. Mojžiš hovorí:

„Ked' ťa Hospodin, tvoj Boh, uvedie do krajiny, do ktorej prichádzaš, aby si ju obsadil, a vyženie pred tebou mnohé národy: Chetitov, Girgašejov, Amorejčanov, Kanaánčanov, Perizzejcov, Chivvijov a Jebúsejov – sedem národov početnejších a mocnejších než si ty, a keď ti ich vydá Hospodin, tvoj Boh, a porazíš ich, musíš nad nimi uskutočniť ničiacu kľatbu. Nesmieš s nimi uzatvárať zmluvu ani sa zmilovať nad nimi“ (Dt 7:1-2).

Toto sú veľmi tvrdé slová. V piatej kapitole sme čítali: „Nezabiješ!“ Toto prikázanie je o osobnom nepriateľstve, osobnej nenávisti, ktorá vedie k vražde. Je to hebrejské slovo *racach*. V týchto veršoch im Boh prikazuje *zničiť* národy, ktoré obývali Zaslúbenú krajinu. Je tu použitý úplne iný hebrejský výraz – *charam*, čo znamená „vydať“ (buď Bohu alebo zničeniu). Možno si povieš, že je to hrozné. Ďalej hovorí toto:

„Nevstupuj s nimi do príbuzenstva, svoju dcéru nedávaj za syna niektorého z nich ani jeho dcéru nevezmeš pre svojho syna. To by tvojho syna odvrátilo odo Mňa a slúžili by cudzím bohom. Potom by vzplanul Hospodinov hnev proti vám a rýchlo by vás vyničil“ (Dt 7:3-4).

Tu vidíme dôvod pre Boží príkaz. Tieto národy zničili pohlavné choroby. Keby Izraeliti vstupovali s nimi do príbuzenstva, boli by zničení. Mojžiš nevedel veľa o choroboplodných zárodkoch, ale Boh áno. Tieto národy boli znečistené a skazené, a preto ich Boh odstránil z tej krajiny. Okrem toho boli tieto národy modlárske a zvedli by Izrael k modlárstvu. Preto im Boh káže, aby úplne zničili ich oltáre a modly.

Boh ich takisto varoval, že ak vstúpia do zmiešaných manželstiev a odvrátia sa k iným bohom, vyhodí ich zo Zaslúbenej krajiny. Zároveň im jasne hovorí, že je Bohom lásky. Tieto prikázania im dáva, pretože ich miluje.

„Ved’ ty si svätý ľud Hospodina, svojho Boha. Hospodin, tvoj Boh, si ťa vyvolil, aby si bol Jeho vlastným ľudom spomedzi všetkých národov, ktoré sú na povrchu zeme. Hospodin si vás zamiloval a vyvolil nie preto, že by ste boli početnejší než ostatné národy; ved’ medzi všetkými národmi vás bolo najmenej. Hospodin vás vyviedol mocnou rukou a vykúpil z domu otroctva, z ruky faraóna, egyptského kráľa, preto, že vás miloval a že zachováva svoju prísahu, ktorou sa zaviazal vašim otcom“ (Dt 7:6-8).

V knihe Exodus sme čítali, že počul ich nárek a volanie. Vypočul ich volanie, pretože ich miloval. Vyslobodil ich z otroctva z toho istého dôvodu. Znovu to opakuje.

„Vedz teda, že len Hospodin, tvoj Boh, je Boh, verný Boh, ktorý do tisícего pokolenia zachováva zmluvu a priazeň tým, čo Ho milujú a zachovávajú Jeho prikázania. Tomu, kto Ho nenávidí, sa priamo odpláca, aby ho zničil. Nebude zhovievavý k tomu, kto Ho nenávidí, ale hneď sa mu odplatí. Preto zachovávaj prikázania, ustanovenia a právne predpisy, ktoré ti dnes prikazujem zachovávať“ (Dt 7:9-11).

Boh požehná každého, kto odpovie na Jeho lásku poslušnosťou.

„Ak budete tieto právne predpisy počúvať, zachovávať a plniť, Hospodin, tvoj Boh, bude zachovávať zmluvu s tebou a preukazovať ti priazeň, ktorú pod prísahou sľúbil tvojim otcom. Bude ťa milovať, požehnávať a rozmnoží ťa. Požehná plod tvojho života i plod tvojej pôdy, tvoje obilie, tvoj mušt i tvoj olej, mláďatá tvojho dobytku, prírastky tvojho stáda v krajine, ktorú pod prísahou sľúbil dať tvojim otcom“ (Dt 7:12-13).

Aké by to bolo nádherné, keby Izrael veril Bohu!

Boh ich povzbudzuje a sľubuje im víťazstvo.

„Možno si pomyslíš: „Tieto národy sú početnejšie než ja, ako by som ich mohol vyhnat’?“ Neboj sa ich! Len sa dobre rozpomätaj na to, čo urobil Hospodin, tvoj Boh, faraónovi a celému Egyptu“ (Dt 7:17-18).

Božia vernosť, ktorú preukázal v minulosti, má byť pre nich povzbudením do budúcnosti. Nie je to tak aj s nami?

„Neľakaj sa ich, lebo uprostred teba je Hospodin, tvoj Boh, Boh veľký a hrozný. Hospodin, tvoj Boh, postupne tieto národy pred tebou povyháňa. Nebudeš ich môcť rýchlo vyničiť, lebo by sa rozmnožila proti tebe divá zver“ (Dt 7:21-22).

Môžeme tu vidieť Božiu múdrosť. Myslí na ich bezpečie. Keby obyvateľstvo zničili príliš rýchlo, krajinu by ovládla divá zver.

„No Hospodin, tvoj Boh, ti tie národy vydá a uvedie ich do veľkého zmätku, kým nebudú vyničené“ (Dt 7:23).

Všetky tieto národy mali vyhnat’ a nakoniec zničiť. Bol to trest za ich ohavnosti. Milý poslucháč, len mi nehovor, že Boh s nimi nemal trpezlivosť. Keď sa pozrieme späť na Gen 15:16, vidíme, že Boh povedal Abrahámovi, že jeho potomkovia sa vrátia do krajiny až vo štvrtom pokolení. Čítame tam: „Vo štvrtom pokolení sa sem však vrátia, lebo doteraz nie sú dovŕšené viny Amorejčanov.“ Boh im dal 430 rokov na to, aby sa k Nemu obrátili a odvrátili sa od svojich hriechov. Koľko im mal dať času? Vieš vari o nejakom pánovi, ktorý by dal svojmu nájomníkovi toľko času na splatenie nájomného? Boh im dal čas milosrdenstva, ktorý trval 430 rokov. Potom sa pohár neprávosti naplnil a Boh ich potrestal. Takže nemajme s nimi falošnú ľútosť. Naopak, nechajme sa poučiť týmito udalosťami. Boh je v Starej zmluve Bohom milosrdenstva a lásky; rovnako ako v Novej zmluve.